

29-3

2985

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

alloza

NO PASSARAN!!

Editat pel Sindicat de
Dibuixants Professionals

Ciudadà elegant i econòmic, el vostre sastre i camiser no pot ésser altre que la

Casa BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18-BARCELONA

**Gran Basar de Sastreria i Camiseria
Sistema Nordamericà**

Allí trobareu el vostre vestit i la vostra camisa amb totes les comoditats de preus. Ni liquidacions, ni rebaixes de preus no poden res amb nosaltres. Sols els 55 anys d'experiència comercial permeten fer el que fa la Casa Bastida.

En Sastreria tenim

100.000 vestits confeccionats paten des de 15 pessetes.
100.000 vestits confeccionats llaneta en gustos moderns, tall anglès, a 40, 50, 60 i 75 ptes. els més superiors.

100.000 pantalons confeccionats, des de 5 ptes. i classes més superiors, a 8, 10 i 15 pessetes.

Amb un petit suplement us podem fer el vestit a la mida, com també, si us precisa, tenim una secció que ens permet lliurar-vos a la tarda el vestit encarregat el matí.

En Camiseria tenim

100.000 camises de gran estil, a 4'95.

100.000 camises de diferents qualitats en zàfirs, popelins i rayons, a 6, 8 i 10 ptes.

100.000 calçotets, des de 1'95 ptes.

100.000 samarretes, des de 0'95 cèntims.

100.000 pijames, des de 4'95 ptes.

En la camiseria a mida podem fer-vos estalviar un 50 per 100. Fem camises des de 8 pessetes, i de rayon des de 12 ptes.

Encara que estem situats al Passeig de Gràcia, som la casa més barata de Barcelona.

Obsequiem tots els compradors amb diferents presents i segells de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi.

AVIS. — Els que de fora de Barcelona vulguin servir-se de la nostra casa, poden escriure, i adjuntant 0'50 pessetes en segells, rebran figurins, mostres i un sistema especial per a prendre's les mides amb les instruccions per a rebre l'encàrrec abans dels cinc dies.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ,
AVG.º PORTAL DE L'ANGEL, 2
Telèfon 10796
BARCELONA

FORA DE BARCELONA
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
ESPANYA: trimestre 3 Pesseïes
ESTRANGER: trimestre 5 Pesseïes

C R O N I C A

Barcelona, la ciutat dels nostres fervors, va recobrant el seu ritme, aquest ritme que les convulsions de la revolta li havien fet perdre. La seva tradicional serenitat havia estat trencada pel neguit i l'angoixa. Els seus carrers, les seves avingudes, les seves places, havien vist alterada la normal existència, per l'establiment de barricades i obres de defensa. Fusells i armes de guerra omplien de bel·licisme i d'amenaça l'ambient. A poc a poc, aquesta estridència que trencava el ritme normal de la ciutat anà esfumant-se, i les barricades desaparegueren, els fusells s'amagaren o anaren al front, i Barcelona anà recobrant el seu habitual aspecte.

Però el ritme ciutadà no està encara recobrat. Quelcom plana damunt la ciutat, d'una manera tangible, que portorba la seva vida normal. Una passa de desordre es palesa pels seus carrers que perjudica la seva visualitat i els fa perdre categoria. Un allau imponent de venedors ambulants, expenedors d'articles heterogenis, de rebuïgs de comerç, omplena els carrers prin-

cipals i els passeigs i les avingudes i dona a la ciutat el poc agradós aspecte d'uns encants inacabables. Aquests venedors incontrolats començaren per posar la seva mercaderia a terra. Després, la posaren en taules i parades. Ara ja, per tal de resguardar-se del fred, hi posen paravents. Demà, hi installaran veles per a posar-se a sopluig. I les Rambles, les Rondes i el carrer de Pelai semblaran immensos aduars en perjudici del bon nom de Barcelona. Aquest trencament del ritme ciutadà cal arranjar-lo. Les autoritats han de vetllar perquè s'acabi aquesta estranya llibertat de vendre a la via pública, en perjudici evident dels petits comerciants que paguen els impostos que els pertoca. Altera també el ritme ciutadà, d'una manera vergonyosa, la presència, en els carrers principals, de captaires de tota mena, els quals, exhibint molt sovint repugnants parts fisiològiques o bé explotant els infants mostrant-los mig despullats en els dies freds de tardor, intenten arribar al cor dels vianants. Això, també s'ha d'evitar, per raons d'humanitat i de bon gust.

Un altre dia parlarem d'altres coses que contribueixen a alterar el ritme de Barcelona, que ja s'hauria d'haver totalment restablert.

L'Esquella de la Torratxa

editada sota el control del «Sindicat de Dibuixants Professionals,» inaugura avui una nova etapa. Fidel a la seva tradició liberal i democràtica, continuarà essent el setmanari del poble, orientant la seva actuació envers els nous corrents polítics i d'estructuració social que avui segueix Catalunya. La lluita contra el feixisme criminal i a favor de les llibertats del poble seran els mòbils de l'actuació de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA en aquesta nova etapa que avui comença. Pel major èxit dels seus nobles propòsits espera aconseguir l'ajut de tots.

Suposem que guanyessin

Suposem —hipòtesi absurda— que els militars rebels guanyessin. Ja en ple terreny de l'absurditat, suposem que aconseguissin implantar una dictadura. Suposem que ja tenim en Franco, el «general bonito», fent de dictador. Examinem el que, si aquest impossible fos realitat, passaria a Espanya.

Una dictadura, per a sostenir-se damunt una base sòlida, s'ha de veure sustentada per una massa d'opinió.

Aquest és el cas d'Itàlia i d'Alemanya. Mussolini aconseguí agrupar a l'entorn, amb el mirallet social i imperialista, una multitud entusiasta. Hítler sabé explotar la vexació del poble, a conseqüència d'uns tractats de pau, per a conduir-lo allà on volia. I resultaria pueril de negar que, abdues figures, per repulsives que, a nosaltres ens resultin, gaudeixen en llurs països d'una autoritat indiscutible.

El feixisme va de dalt a baix per a poder-se produir. I no és aquest el cas del nostre país. Ací, uns generals intel·lectualment mediocres els menys, insuficients mentals el

més, a sou del capitalisme, es rebel·len, i parlen d'implantar el règim feixista. No tenen una massa que els segueixi. Els seus addictes són una jovenalla degenerada, uns requetès antiquats, uns «pollos bien», els fills dels aristòcrates i capitalistes. El poble, l'autèntic poble, els és, totalment, contrari. La massa treballadora els és hostil. I no tenen altre cabdill per posar al front del règim feixista que un general desprestigiad, pinxo, amoral i versàtil. Seria, la que somnien, una dictadura fictícia, falsa, sense fonament. Una dictadura sense un cap prestigiós que arrossegés darrera d'ell una massa. Una dictadura que es recolzaria en els sabres, per no poder recolzar-se en el poble.

¿Com es podria sostenir, a Espanya, una dictadura semblant? La de Primo de Rivera es pogué implantar perquè no trobà enemic que li barrés el pas. El poble estava cansat de la política eixorca i esperava «veure què passaria». I, a més, Primo de Rivera, comparat amb els Mola, els Franco, els Queipo i els

Cabanellas, ens resultava gairebé un estadista.

Ara, una dictadura només es podria implantar per la força, enmig de dolis de sang, després d'una guerra llarga. Naixeria enmig l'odi i el desig ansiós de revenja. La gran massa proletària espanyola no s'ajupiria mai al vencedor.

La violència seria l'ambient en què viuria els seus dies angoixosos. Els milers de soldats del poble, de braus milicians, que han ofert la seva vida per la causa de la llibertat, mai no transigirien. La vida de la dictadura seria una vida de lluita, de neguit, de subversions, de rebel·lió. I, a la fi, seria el poble qui hi diria la paraula definitiva.

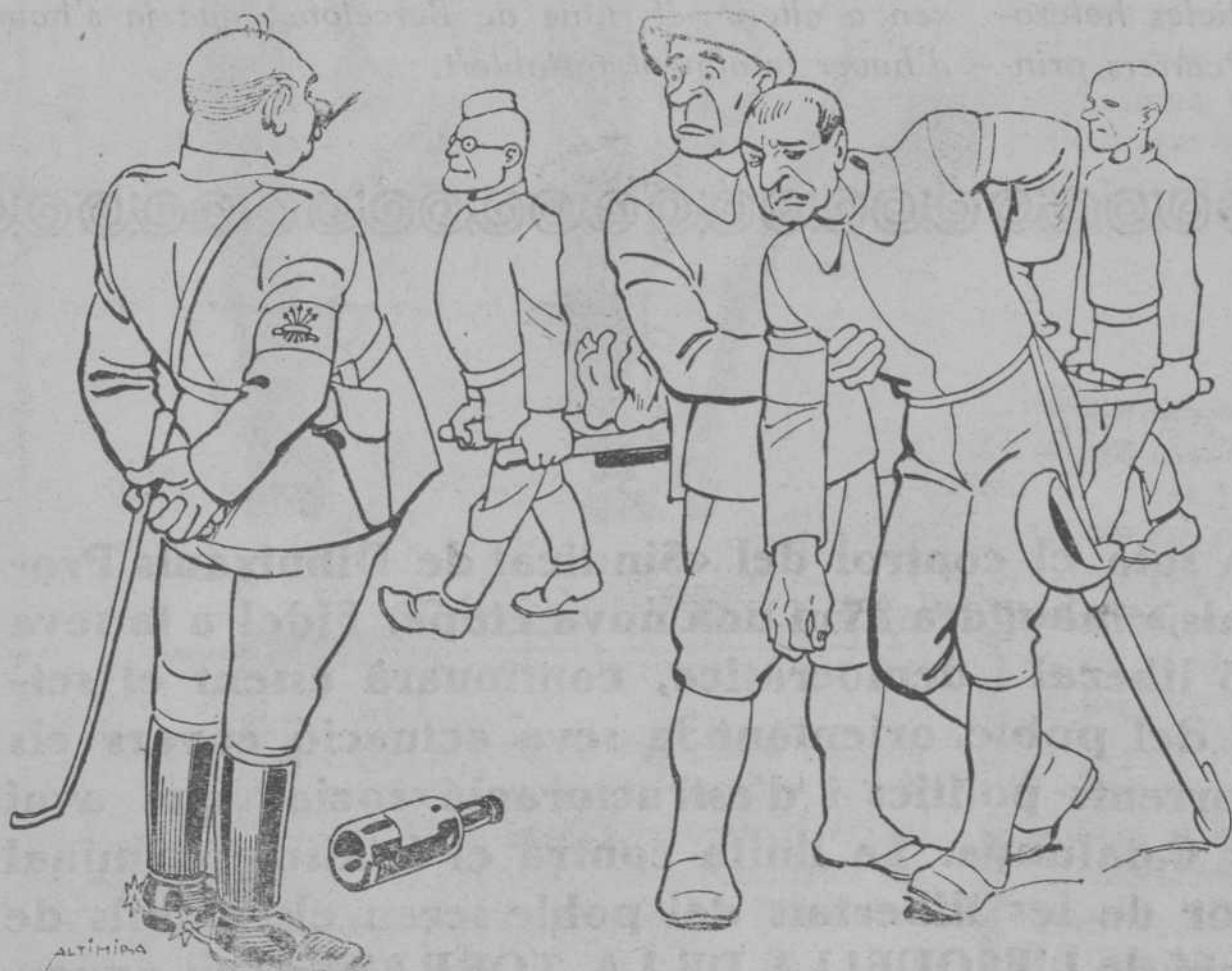
Aquesta visió del que seria Espanya, si guanyessin els rebels, la té tot esperit serè. Contra tot un poble, el capitalisme i la clerecia no poden entronitzar un poder absolut.

Si aquest poble està armat i ha vist morir els seus germans als camps de batalla, la possibilitat llunyana esdevé impossibilitat absoluta. ¿I per a assolir un problemàtic esdeveniment tan catastròfic, per a implantar una dictadura tan precària, condemnada a viure entre lluites i a morir amb violència, vessen tanta sang i arruïnen el país, els generals traïdors?

La mentalitat del militar tradicional espanyol es basa en allò arreu tan desprestigiad de la «bizarría», la «hombría» i el «pundonor». Aquests tòpics són els que els fan perseverar tossudament en la inútil lluita. Per tal de satisfer l'amor propi es venen la pàtria i assassinen els germans. Per no reconèixer que han fet un paper lamentable davant el món, continuen la matança, desitgen que tot s'ensorri i arribarien a veure amb goig que es desencadenés una guerra mundial.

Aquesta moral dels militars rebels, aquesta ètica malaltissa, ens fan veure què seria Espanya, si guanyessin. Seria un infern, una continuada guerra sorda, una inquietud constat, una ruïna absoluta, una perenne revolta contra l'opressió.

Per tal d'evitar-ho, lluiten els nostres milicians en tots els fronts. I pel seu esforç i el seu entusiasme, el «no passaran» serà un fet.

AL CAMPAMENT REBEL

—Que véns, ferit, del front?
—No. De l'esquena.

Les armes que treballin al front. Ací, que treballin les eines

CONVERSA DE DONES

—; Riques, les monges? i ca, pobretes! Miri: la portera de les Ursules vivia de les puntes de cigar que recollia pel convent. Ja ho veu.

mitjà de pregàries, demanant-li que concedís als germànics els tres dons.

El bon Déu va creure excessiva aquesta pretensió, però no volent tampoc indisposar-se amb l'ex-pintor de persianes, va accedir que tot alemany reunís dues, només, de les condicions referides, a escollir, negant-li la tercera.

I així veiem com a Alemanya—i també en altres països sotmesos a la dictadura—el qui és feixista i és intel·ligent, no és honorat; el qui és honorat i és feixista, no és intel·ligent; i el qui és honorat i és intel·ligent, no és feixista.

LOGICA

La guerra d'Abissínia ha estat un atropell.

És que ha revoltat totes les consciències honorades.

Cap persona decent no ha aprovat la injustícia comesa per Itàlia contra un poble feble i pacífic.

La raó del més fort s'ha imposat, en el cas d'Abissínia, amb tota la seva menyspreable brutalitat.

L'atropell ha estat condemnat pels intel·lectuals de tot el món.

Els abissinis s'han vist acompanyats, en el seu calvari, per la simpatia de totes les persones honorades.

L'altre dia, a Burgos, els generals facciosos van commemorar el primer aniversari del començament de la guerra d'Abissínia.

Molt lògic.

Els jesuïtes a Espanya No es pot tenir tot en aquest món

El degenerat Cabanellas, perseguidor de menors —algun jutjat de Madrid en podria dir quelcom— ha restablert, a Navarra, la Companyia de Jesús.

No li'n fem retret. Ens agrada ésser justos. El traïdor Cabanellas no podia fer altra cosa. Li ho varen manar i va haver d'obeir. Els jesuïtes, com tothom sap, són els qui faciliten els milions amb què els rebels paguen els avions i l'armament que compren als països feixistes. I ja és sabut, tan ací com pertot arreu, que qui paga, mana.

Els jesuïtes, malgrat l'innocent expulsió que va acordar la República, no s'han mogut mai d'Espanya. A Barcelona mateix n'hi han haguts, vivint en comunitat, fins el mateix 19 de juliol, i no estem pas segurs que no n'hi hagi encara. A París tenen un agent —aquell Aunós, de la dictadura— que treballa de valent. I la Companyia, ara, furiosa, en veure els milions avençats a l'aigua, es belluga per tal de donar al món la sensació que no ha fracassat del tot.

Per això, el degenerat Cabanellas s'ha vist obligat a prendre el ridícul acord de restablir els jesuïtes a Navarra.

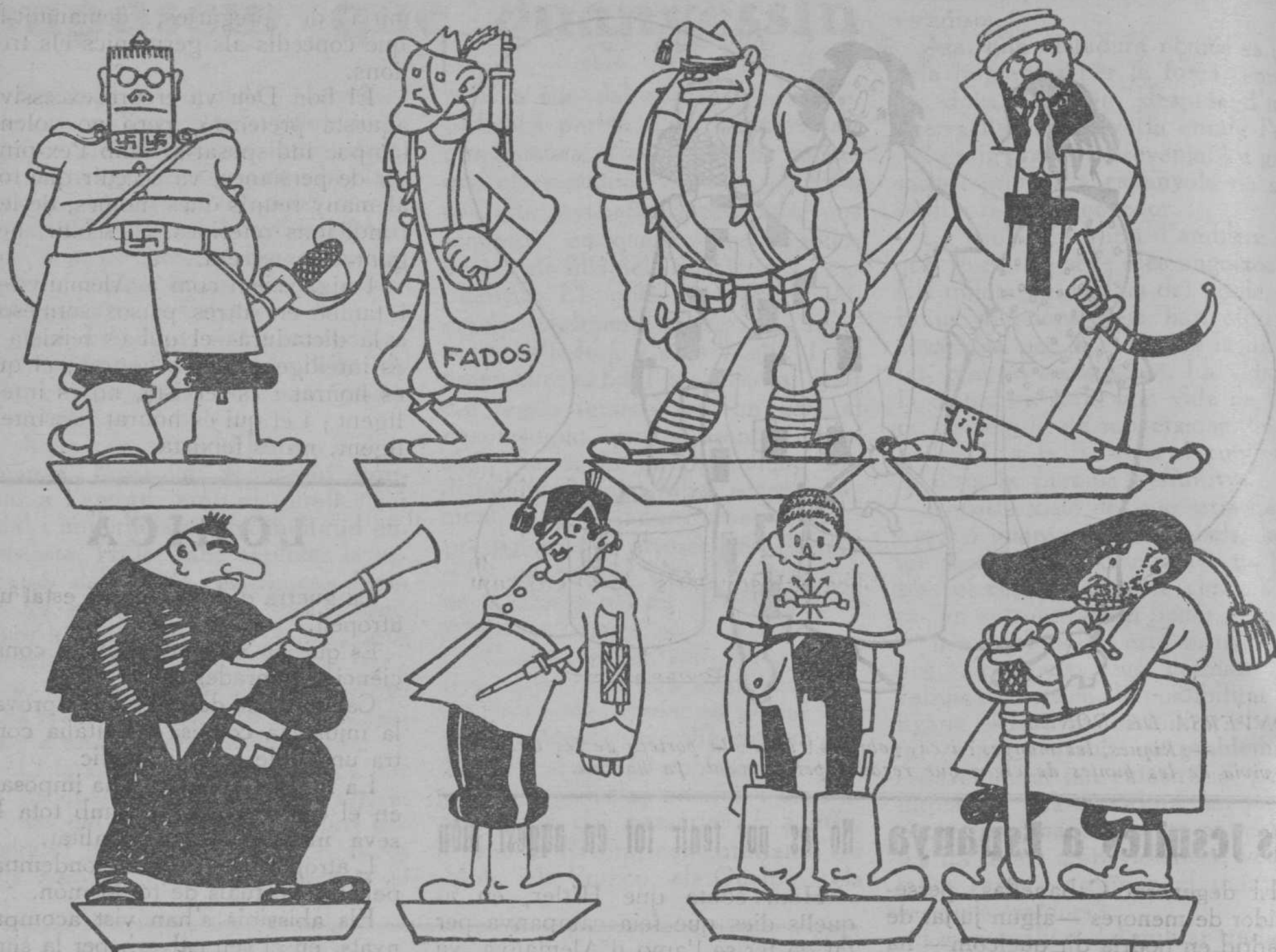
Ja ho havem dit: «Quí paga, mana».

Hom conta que Hitler, en aquells dies que feia campanya per tal de fer-se l'amo d'Alemanya, va declarar solemnement que tot bon alemany havia de reunir les tres condicions següents: ésser honorat, ésser intel·ligent i ésser feixista.

Els bisbes alemanys, fent seva l'aspiració del candidat a dictador, es van adreçar al bon Déu, per

—Heu d'arrasar-ho tot. Deixeu en bon lloc l'aviació de l'exèrcit nacional». Ia, mein herr.

L'EXERCIT NACIONAL. Figures retallables i afusellables.

“Jo sempre he estat monàrquic”

Per excepció parlarem avui de Queipo de Llano.

Per excepció, ja que no volem embrutar aquestes planes amb el nom d'un alcohòlic irresponsable, degenerat i anormal.

I en parlarem, breument, per a recollir una afirmació que va fer dies passats davant el micròfon de Ràdio Sevilla...

—«Yo siempre he sido monárquico...».

Amb aquestes paraules queda palesa la contextura moral del general alcohòlic. «Ell sempre ha estat monàrquic.»

I ho ha estat mentre cobrava el magnífic sou que la República li donava, no solament com a general del seu exèrcit, sinó com a cap del quart militar del President...

Càrrec que va aprofitar per a pescar un bon dot per a la família.

Aquesta plena confessió de deslleialtat i de traïció, brollada en un moment de sinceritat, fill de l'embraguesa, retrata el cabdill dels facciosos. «Sempre he estat monàrquic». Això, per a ell i altres generals com ell, excusa el perjuri, la deslleialtat i la traïció...

Té raó... Només un monàrquic pot procedir així.

Correspondència

Antoni D.—Havem rebut la seva lletra amb satisfacció. Aprofitarem les noves que ens dona.

R. H. B.—Ja ho veu quins canvis dona la vida. Si no som res en aquest món!

Nyapus.—El vers és coix. En canvi, peca de poca originalitat. Una cosa compensa l'altra.

Un de Sants.—Ja deurà veure que no encaixa.

Soka.—No fa per nosaltres.

Joan F. O.—No s'hi encaparrí. Una hora tonta la pot tenir tothom. I ara li ha tocat a vostè.

A. C. T.—No és compatible amb la nova orientació que havem pres.

Reiet.—Ho tindrem present.

Manel Het.—Mirarem d'aprofitar-ho amb un bon adob.

L. F. S.—Té bones condicions. Vagi enviant.

M. G. T.—De cap de les maneres

Un de la U. G. T.—Ha quedat demostrat que no té res a veure ésser de la U. G. T. per escriure malament.

Sòmines.—Ha quedat aprofitat. Vagi fent.

J. G. D.—Pot fer coses millors.

VIBRACIONS

Els fusells a la reraguarda donen una viva sensació de frivolitat.

Estem marcant una fita històrica, malgrat que continuïn oberts els cabarets.

Només aquell qui l'ha experimentada pot explicar l'emoció que produeix veure onejar una bandera barrada en un poblet d'Aragó.

Llibres a la Rambla. Llibres no sempre escollits. Però llibres, tanmateix.

Milers de peticions de divorci. La indivisibilitat del sant matrimoni ha quedat del tot desprestigiada.

Passem davant la «Casa del Nen», del carrer de Rosselló. Els infants canten La Internacional. Ho fan castellà. És dolorós.

Canten també altres cançons. Himnes de lluita? Cants de redempció? No. Canten «Rocío» i «Mi jaca». Més dolorós encara.

Els solars de les esglésies reclamen l'aixada del jardiner i les rialles dels infants.

Els visques a Itàlia i a Alemanya, proferits en certs indrets, equivalen a una blasfèmia.

L'anar sense corbata no vol dir res, o vol dir massa. Tots els socis de la Lliga hi van.

Quan es treurà d'un vaixell lleial el nom de «Marqués de Comillas», tan lamentablement evocador?

Vénen a Barcelona els fugitius de Madrid. Molts d'ells podrien agafar el fusell per a contribuir a la defensa de la capital de la República. Hospitalaris, sí. Però tant, no.

Al front manca roba. A la ciutat moltes calaixeres n'estan plenes.

La dona amb «granota», al front, és sublim. A les Rambles, és lamentable.

«Guanyi qui guanyi...» Si oïu aquesta frase, no ho dubteu, teniu al davant un feixista.

S'hauria d'establir una sanció molt severa per als que tenen el mal gust d'escoltar, d'amagat, Ràdio Sevilla.

Catalunya fabrica municions de guerra. Les ferides que causin als feixistes els han de resultar doblement doloroses.

«No passa res que Déu no ho vulgui». Reflexió que no es vol fer cap catòlic davant les esglésies cremades.

Plany d'una mare, recordant la Gran Guerra... «¿I per això el meu fill va donar la vida per França?»

¿Quan tindran les tropes feixistes el somriure optimista que no abandonen les tropes lleials?

Savalls, amb la seva llegendària crueltat, ha quedat empetitit. Ara, per comparació, ens sembla fins un bon home.

La nostra ciutat és alegre i confiada per excel·lència. I nosaltres la voldríem més preocupada i un xic menys indiferent.

Encara hi ha a Barcelona molts milers de ciutadans que mengen i no treballen.

Incautar-se d'una indústria, és cosa fàcil. Fer-la produir, ja no ho és tant. Esgotar debades les reserves econòmiques, és un crim.

No creiem en l'eficàcia revolucionària d'anar sense capell. Però havem de constatar que les noies sense capell són més belles.

Pobre d'aquell l'esperit del qual no es pot enlairar en els presents moments!

No tothom té obligació d'ésser valent. El qui no ho és, s'ha de quedar a casa. Cadascú al seu lloc.

Ésser revolucionari és quelcom més que posar-se una «granota» i exhibir una pistola.

Córrer a noranta per hora per no anar en lloc és pueril. Gastar essència per a aquesta puerilitat, és criminal.

ARDAL.

—Mireu Mahoma. No sé què fer. Aquest moro porta un escapulari. Deixa'l passar. Prou pena té amb l'enredada que li han fet.

RECORDANT...

Catalunya no admetrà, mai, una nova dictadura

Franco, a Burgos, s'ha fet proclamar dictador. Això vol dir, encara que tots ho sabiem de sobra, que si els militars traïdors guanyessin, a Espanya viuríem sota un règim de dictadura...

¿Sabeu, catalans, què vol dir per nosaltres una «dictadura»? Caldrà, només, recordar quelcom del que fou la de Primo de Rivera? malgrat poder ésser considerada com a inofensiva enfront les intencions no amagades dels Franco i dels Cabanellas...

Cal recordar els greuges que Catalunya va rebre d'aquesta gent avorrida. Cal recordar aquelles indignitats, aquelles vexacions, aquelles humiliacions revoltants. Cal refrescar la memòria del poble.

«La dictadura va ésser una envestida completa contra Catalunya», ha dit Jaume Aiguader. Catalunya ha de recordar aquella ofensiva en aquests moments.

La dictadura havia promès respectar la Mancomunitat Catalana. La Mancomunitat va ésser dissolta, després d'haver estat treta de les mans catalanes per a ésser posada a mans de botiflers.

La Diputació de Barcelona va ésser posada a mans d'en Marfà, fabricant acabat. Per cert que una botiga del carrer de la Boqueria, per haver posat a l'aparador un retolet que deia: «Ací no venem articles de la casa Marfà», va ésser clausurada i penyorada pel governador civil.

Succeí a Marfà el grotecs Milà i Camps. En aquell temps, per obra i gràcia del mal català Romeu (a) Baró de Viver, es va obligar els professors i funcionaris de la Diputació a signar un document d'afirmació monàrquica i centralista. Tots els professors de l'Escola del Treball, i amb ells el seu director, senyor Campalans, s'hi negaren dignament i foren destituïts del càrrec.

I què direm de les malifetes de la dictadura a l'Ajuntament? Dissolt el Consistori d'elecció popular, passem per alt, el curt període dels vocals associats amb l'alcaldia de l'anti-català Alvarez de la Campa, per a ocupar-nos del període Viver,

vergonya per a Catalunya i per a Barcelona.

Recordem... Humiliació dels funcionaris, els quals, sense respecte a llurs idees, se'ls obligava a assistir a manifestacions «patriòtiques» i a homenatges, així com a contribuir, amb dies de sou, a fer regals a la reina i a comprar una casa per al dictador. Destrucció de les làpides dels carrers redactades en català. Canvi de noms dels carrers, dels quals foren trets els grats a Catalunya i per posar-n'hi altres de repulsius. Exemple d'aquesta persecució de mal gust és el fet d'haver-se esborrat el nom del carrer de «Sant Vicenç de Sarrià», que fou substituït pel de «San Vicente Español»! Crema i destrucció de les obres literàries i pedagògiques que hi havia al Negociat de Cultura, fet indecorós que sols el pot concebre un esperit innoble. Persecució de les idees pels insignificants Damians, Barrie, Via, Juncadella i del Rio... I negocis, molts negocis.

El pas del general Losada pel Govern Civil no va deixar més que records desagradables. Es prohibí a totes les societats de portar la documentació i estendre les actes en català. Fou prohibit l'himne «Els Segadors». Es van omplir les presons. Els regidors de l'anterior Ajuntament signants d'una proposició de caire nacionalista, van ésser tancats a la Model, a despit de l'edat avançada d'algun d'ells, i així es donà a la repressió caràcter retroactiu.

El succeí Milans del Bosch, que no va tenir escrúpols, tot exercint de governador, a fer-se nomenar, amb un sou esplèndid, per a presidir el Comité Cotoner. Aleshores s'intensificà encara més la persecució. La censura, al servei d'en Viver i d'en Milà, cometia atropellaments i més atropellaments. Fins va servir perquè quedés ofegat el vergonyós cas de l'assassinat de la Dolors Bernabeu! El general Milans del Bosch, que ja havia deixat tan galdosa memòria quan exercí la Capitania general, des de la qual creà l'únic Sometent ciutadà, perseguidor d'obers, es va excedir des del nou càrrec. Enumerar els atropellaments comesos contra el dret,

la propietat, el pensament i la justícia ens portaria a omplir moltes columnes.

Al camp del F. C. Barcelona es celebrà un acte esportiu. Una banda de música estrangera va interpretar la marxa reial. I el públic — 16 mil persones — es va posar a xiular unànimement.

A l'endemà, es va decretar el tancament del camp del Barcelona.

L'Orfeó Català fou objecte de la preocupació de la dictadura. «*Es un foco de catalanismo*», deia en Barrera, tot excitant en Milans a procedir contra l'entitat. Però no trobaven un motiu.

Un dia el senyor Milans va respirar. Ja tenia el motiu. Entre els socis de l'Orfeó havien estat repartits un fulls convidant-los a subscriure's a la «*Revista Musical Catalana*». I aquests fulls eren escrits en català.

Per aquest motiu el senyor Milans va clausurar l'Orfeó Català.

Cal parlar, també, dels delegats governatius. La dictadura, per tal de protegir la casta militar, va disposar que a cada poble, cap de partit, hi hagués un delegat del governador, que forçosament havia d'ésser oficial de l'exèrcit. Aquests delegats eren una càrrega odiosa per als pobles, puix que a més d'haver de sofrir-ne les venjances i els capricis—tenien facultat per a imposar multes i correccions, es veien obligats a pagar-los sou, escriptors, casa, calefacció i telèfon.

A Catalunya, els delegats tenien instruccions concretes de Martínez Anido «*de acabar con la canalla separatista*». Escruixiria de fer una relació dels atropellaments comesos. Foren tancades societats polítiques, culturals i recreatives, a dotzenes, pel seu obligat caire catalanesc. Fou desterrat el català de les escoles, fins de les de pàrvuls.

El comandant Pérez Garberi, jutge militar, va tenir empresonats, durant tres anys, vint-i-un treballadors, acusats de reunió clandestina. D'aquests vint-i-un en moriren tres.

El mateix jutge, a un treballador anomenat Manuel Montero el va tenir 113 dies incomunicat, el va retenir set anys a la presó i el va fer condemnar, en consell de guerra,

—Quin fàstic!

—Doncs miri: el pitjor d'aquest quadro és el march.

a 28 anys de presó, pel sol fet d'haver dit públicament unes quantes veritats al senyor Barrera, que era aleshores capità general, al davant del tinent coronel Herrera.

Una de les primeres lleis que va llençar la dictadura va ésser l'anomenada del «*separatisme*», adreçada a Catalunya.

En ella es disposava que «*los delitos contra la unidad de la patria*» fossin tramitats i fallats pels tribunals militars. Que no era lícita la bandera catalana. Que seria castigat amb arrest tot aquell que fes propaganda catalanista...

A més, es recomanà a la policia, al somatén i als socis de la *Unión Patriótica* que denunciessin tot aquell ciutadà que fes campanya contra el règim...

Els empresonaments, les persecucions, les iniquitats a què va donar ocasió aquesta llei foren innumbrables.

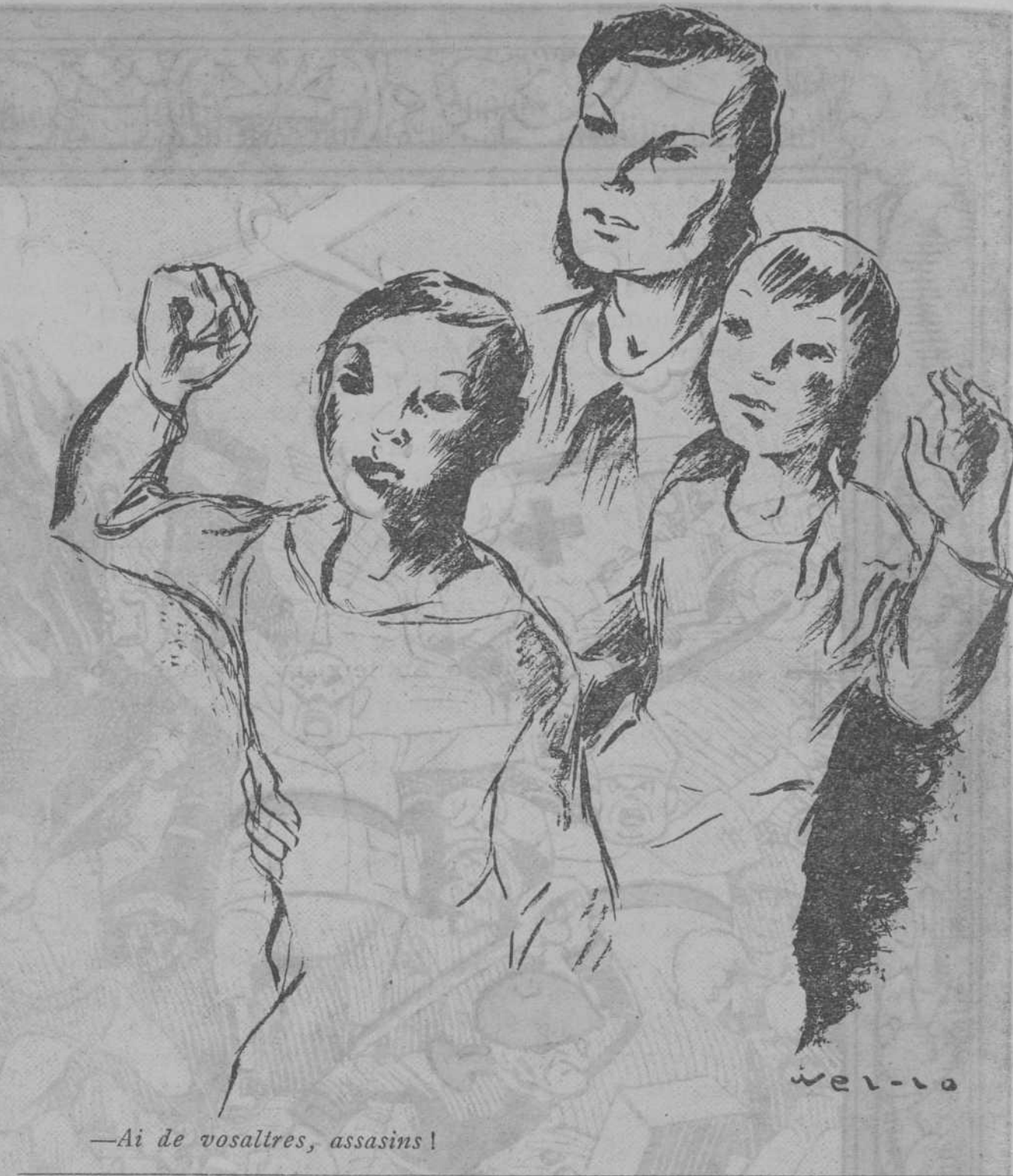
El general Losada, el dia 4 de juny del 1924 es va adreçar al Col·legi d'Advocats de Barcelona «i ordenà que dintre de quinze dies havia d'ésser publicada en castellà la llista i guia del Col·legi, tal com s'havia publicat en català l'any anterior, el 1923. El general Losada, va imposar la multa de 500 pessetes a cadascun dels advocats que votaren contra el seu desig.

El 22 de juliol, el governador insistí que es publicués la guia en castellà, dins de 10 dies. No havent pagat cap advocat sancionat les 500 pessetes, els foren embargats béns per tal de deixar satisfet l'import de la multa.

El 7 de març del 1926 el degà del Col·legi d'Advocats va rebre una comunicació del president de l'Audiència traslladant una R. O. per la qual es destituïa la junta de govern del Col·legi i n'era nomenada una altra que integraven els senyors Dualde, degà, Bernis, Trabal, Vila i Bassols, Vallet, Brugada, Calvo, Camín de Angulo, Sánchez Diezma, Ariza i Menta, i acabava manant als components de la junta destituïda que l'endemà donessin possessió als governatius.

El Col·legi acordà no fer cas d'aquesta ordre, i s'adreçà al president de l'Audiència dient-li «que només podien donar possessió als qui elegís el Col·legi».

La nova junta, prengué possessió

sense que la hi donés ningú. El senyor Bernis es negà a acceptar el càrrec i fou processat per desobediència i condemnat per la Sala d'assumptes criminals d'aquesta Audiència.

Milans del Bosch, en veure's desobeït, va manar que els components de la vella junta fossin detinguts i ingressessin a la presó. A l'endemà, la presó fou commutada per confinament.

Aquesta gentusa que oprimien Catalunya no en tingueren prou amb combatre els seus sentiments, seguint la seva llengua i arruïnant la seva hisenda, sinó que portaren la befa fins a l'extrem de fer venir el rei desvergonyat a aplaudir la seva obra. I el Borbó va venir, i tingué la gosadia, en un banquet fastuós celebrat al Palau de la Generalitat, de dir «que es sentia orgullós d'ésser hereu de Felip V».

Foren suspeses publicacions a

dotzenes. Les penyores eren imposades a caprici de les autoritats. Sense cap dret, es procedí a l'embargament i apropiació dels béns de Francesc Macià i dels seus. La *Unión Patriótica* feia i desfeia. No hi havia garantia ni seguretat personal per a ningú, com no fossin els del Sindicat Lliure, que, atropellant tot dret i tota justícia, usurparen al C.A.D.C. l'edifici...

Conegudes són les ignomínies de l'anomenat fitxer Lasarte. En ell figuraven classificats com a assassins i gent perillosa, honrats obrers, conseqüents polítics, homes d'esquerra, adversaris de la monarquia. Per figurar en aquest fitxer, tan grat als Foronda, als Vidal i Ribas, als Bertran i Musitu i als Puig i Alfonso, moriren assassinats molts innocents i anaren a la presó molts d'altres.

¿Hi haurà, encara, cap català que pugui transigir amb la idea d'una nova dictadura?

No hi ha d'haver eines inactives

La veu de la raó i la absurda neutralitat

Una veu serena i reposada, carregada de raó, ha parlat a Anglaterra, adreçant-se als laboristes. Aquesta veu, la de Jimenez Azua, ha estat oïda pertot el món. La injustícia revoltant comesa per França i països que han secundat la seva absurda i suïcida iniciativa de la neutralitat, en considerar en pla d'igualtat els drets d'un Govern legítim, fill del sufragi i amb Parlament obert, i les ambicions d'uns generals traïdors, al servei de les potències que amenacen la pau d'Europa, ha quedat palesada, i el món, al conjur de les paraules de Jimenez Azua, ha sortit de la seva passivitat, i s'ha interessat per un problema que s'escapa dels límits de la nació espanyola per convertir-se en mundial.

Ha estat iniciada una rectificació. Rússia, a la avantguarda social, com sempre, ha aixecat el vel amb què la diplomàcia hipòcrita volia amagar la veritat. Els laboristes i els comunistes anglesos obligaren el seu govern a veure les coses des d'un aspecte més legal i més jurídic. El Front Popular francès, encara que sotraquejat per les envestides feixistes, palesa la seva disconformitat amb la deplorable iniciativa de Blum. I el proletariat de tot el món, sense excepció, s'ha posat valentament al costat del nostre poble, d'aquest poble admirable que donant el pit i vessant la seva sang ha sabut contenir i desfer les envestides d'un exèrcit deslleial i traïdor, malgrat l'ajut que aquest ha

vingut rebent del feixisme d'Europa.

La veu de Jimenez d'Azua, com ahir la d'Ossòrio i d'Alvarez del Vayo, ha ressonat per tot el món. I el món, davant la raó, el dret i la justícia, ha vist clar els veritables termes del problema.

Es això, i res més que això, el que volia Espanya. La resta ja ho farà el proletariat de tot el món en un esclat de magnífica solidaritat.

Paraules profètiques

Fa més de dos anys. Es celebrava a Barcelona una grandiosa manifestació antifeixista. El poble omplia les avingudes barcelonines. Una riuada humana avençava pel carrer de Corts, enardida i entusiasmada. En una tribuna aixecada davant el carrer d'Entença, acompanyat de les autoritats i corporacions públiques, el President de Catalunya, Lluís Companys, pronuncià un curt i vibrant parlament. I la seva veu emocionada, va llençar les següents paraules profètiques:

«Si la fatalitat o el destí volguessin un dia que el llarg procés en què s'arrossega fa anys la política espanyola, quedés plantejat amb violència sempre dolorosa, llavors, si les esquerres espanyoles sofrissin l'agressió i l'ofensiva de la reacció i del feixisme, aquí hi ha uns homes que hi diran la seva paraula, perquè són fills d'un poble que estima la llibertat més que la vida.»

La profecia del President de Catalunya s'ha acomplert. El nostre poble davant l'agressió feixista ha acceptat, arma en mà, l'honorós encàrrec de dir la darrera paraula. Perquè el nostre poble estima més la seva llibertat que la seva vida.

Ferrer Guardia

El poble de Barcelona ha dedicat un record cordial, amb motiu del 27è. aniversari de l'afusellament de Francesc Ferrer i Guàrdia, màrtir de les llibertats.

Ferrer Guàrdia, màrtir immolat al capitalisme i a les monarquies, continua vivint en la memòria del poble i els seus ensenyaments continuen avui vius com mai.

La fesomia dels traïdors

Si us preguntessin ¿de qui és aquest retrat? estem segurs que no dubtaríeu gens a respondre: «Es del traïdor Cabanellas.»

I us equivocaríeu. Es un retrat del general carlí Fernàndez d'Henestrosa, publicat en un setmanari barceloní l'any 1874.

La seva extraordinària semblança amb el traïdor Cabanellas palesa que les barbes patriarcal i el posat respectable, tant avui com ahir, no volen dir res, ja que poden servir per a amagar uns sentiments de fera i un procedir deslleial.

Coses que no han d'ésser

Que les vies principals de Barcelona continuïn convertides en encants.

Que encara es vegin fusells per la ciutat.

Que els impermeables restin amagats en els armaris mentre el fred entumeix els milicians.

Que els socis de la Lliga tots tinguin carnet sindical.

Que els derrotistes no trobin qui els faci callar.

Que es pugui escoltar, sense simulació, Ràdio Sevilla.

Que hi hagi encara qui no treballa i menja bé.

Que el «perquè me da la gana» encara subsisteixi.

Que es facin inútils passejades en auto malgastant la benzina.

Que es vegin dones disfressades pels carrers.

Que els autos corrin a velocitats poca-soltes.

Els enemics de la reraguarda

Un polític d'esquerra ens ho deia l'altre dia. Barcelona, diguin el que vulguin i passi el que passi, es divideix, només, en dos sectors: els que votaven la Lliga i els que votaven l'Esquerra. Amb aquests, per lògica afinitat, hi comprenia els obrers de tota mena de matisos. Amb els qui votaven la Lliga, hi incloïa els monàrquics, els radicals i la clericalla.

Les posicions, malgrat les circumstàncies actuals que han trasbalsat tantes coses, no han canviat. Les esquerres i els partits proletaris, la gran massa democràtica i les organitzacions sindicals, formen en una banda, defensant la llibertat i la República. A l'altre, amagats, dissimulats, formen els qui votaren aquella vergonyosa candidatura d'ordre engiponada per la Lliga.

Són aquests elements «d'ordre» els enemics que la causa del poble té a la reraguarda. Enemics encoberts, incapaçs de donar la cara, que proveïts d'un carnet sindical moltes vegades, obtingut sorprenent la bona fe de les organitzacions, van fent la seva tasca derrotista i demoralitzadora, quan no es dediquen a altres feines més criminals, engruixint el nombre dels espies. El mal català que votava la Lliga, no pot transigir, per més que ho simuli, amb l'actual estat de coses. I la seva intransigència es converteix en un perill que cal vigilar.

Són molts els enemics que tenim a casa. Els ex-socis de la Lliga, de la Ceda, de Falange, dels casinets radicals, dels centres catòlics, dels lluisos, dels tradicionalistes... Tots ells ens fan el mal que poden, sense donar la cara, naturalment. Els vells monàrquics amb aquella jove nalla anticatalana i cursi, que parlava castellà per tot dia i trobaven simpàtic l'ex-rei, també fan el seu paper entre els enemics de reraguarda. Tenim també els clericals, mascles i femelles, que enyoren el confessionari i el sermó i els consells paternals de capellans i frares. Tenim els capellans que s'han salvat de la desfeta, els quals, amagats, no deixen d'influenciar els seus afins contra el renovador estat de coses. Afegim-hi els propietaris de tota mena, com més importants, pitjor,

que no s'aconsolen de veure minvada la renda i mermada la seva omnímoda voluntat; el fabricant que ha perdut la direcció del negoci pujat amb les suors dels obrers explotats iniquament anys i anys; el terratinent poderós, que cobrava grosses rendes d'unes finques en les quals no aportava cap treball; l'usurer sense entranyes, que deixava al trenta per cent i es quedava amb els béns dels infeliços que queien a les seves urpes; el senyor Esteve que s'ha quedat sense la torreta que tant satisfieia la seva vanitat; l'acaparador sense escrúpols que encaria la vida; el fatxenda l'auto del qual ha estat requisat; el qui tallava el cupó

sense amoïnar-s'hi; el noble tronat que anava vivint de la trampa... Aquests, i molts altres són els enemics que el poble té a dintre casa i dels que s'ha de malfiar.

L'enemic a la reraguarda no s'ha de negligir. Cal vigilar-lo i denunciar-lo on es trobi. No cal tenir amb ell contemplacions, ja que si —suposició del tot absurda— ells guanyessin, no tindrien envers els elements d'esquerra cap consideració. El «delateu» ha estat sempre la seva norma i no és de creure que ara en prescindissin...

Vigilar la reraguarda és un deure en temps de guerra.

—«Mi capitán». Allà veig uns embalums
—Que hi vagi un caporal i quatre vicaris.

Cal guanyar la guerra; així haurem triomfat en la pau

La fragèdia del Sr. Esteve

El senyor Esteve, amo de la casa on visc, està desesperat. L'home no menja ni dorm, ni s'assossega. Des del 19 de juliol, o més ben dit, des del 20, perquè el 19 encara confiava que guanyarien els de «l'ordre», que no fa res de bo. Enraona sol, deixa apagar el cigar, es pren el conyac abans que el cafè... Una desgràcia.

El senyor Esteve se'n sent més perquè era d'aquells que «no volia donar res». Això de les reivindicacions socials, per ell eren falòrnies. «Els obrers? —deia—. Encara guanyen massa. Si els donem més diners s'ho malgastaran en vicis.» I es quedava tan satisfet.

Ell que no volia donar res, ara ho ha hagut de donar tot. Més ben dit: li ho han pres, que no és el mateix. L'altre dia el vaig trobar a l'escala i va provar d'entendrir-me.

—Ja ho veu —em digué posant cara de circumstàncies—. Ja ho veu. M'han aixafat. Si jo tenia algun valor...

—Bé, el valor no l'ha de perdre, per això... vaig dir-li per aconsolar-lo.

—No. Si em refereixo que si tenia algun valor industrial, ara no em val res. Pensi que jo, només a tallar

cupons, m'hi passava una setmana cada trimestre. Aquest trimestre, res. Estic desesperat, cregui'm.

—Es comprèn. El no fer res és molt avorrit.

—I ¿què me'n diu, d'això de no poder anar a missa els diumenges?

—Veurà. Per pregar Déu no crec que calgui anar a missa.

—Sí, és clar... Però feia més patxoca i donava una certa respectabilitat. ¿I d'això, de no tenir col·legi on enviar el nen? ¿No és una contrarietat?

—Ai, ai... Jo em creia que hi havia col·legi per a tothom...

—Ja ho diu vostè. Hi ha col·legi i col·legi. Vostè no voldrà pas que enviï l'Estevet en un col·legi de gent baixa... De «pueblo», ja m'entén, oi? Ell que estava acostumat als «padres», no s'hi podria avesar... I un pare ha de vetllar pel seu fill, oi?

—Què vol que li digui!

—Es clar. Vostè és un xic «demagogo». I també ho troba bé que se m'hagin apropiat la botiga?

—No em deia sempre que hi perdria? Encara li han fet un servei.

—Sí. No anava molt bé. Però un servidor en vivia, sap? També

m'han pres la torreta de Vilaflasca.

—Aquella torre on vostè no anava mai...

—No vol dir res, això. Vestia molt tenir una torre. I m'han requisat l'auto...

—Lamentable. Es aquell auto que tenia sempre al garatge perquè gastava massa benzina?

—Però era meu, ho té entès? Em va costar tres-cents duros de segona mà. A veure si també trobarà bé que només em deixin cobrar la meitat dels lloguers...

—Va pels anys que ha cobrat el doble del que els pisos valien...

—Amb vostè no ens entendrem. Per vostè tot és just i natural; que no pugui treure la minyona, que hagi de pagar un dineral al porter; que no trobi ous ni carn a plaça; que no pugui afavorir ningú deixant-li diners a ral per duro...

—Es dolorós, ho reconec, molt dolorós. Però... vostè ha vist mai aquella sarsuela que se'n diu «Moros y Cristianos»?

—Sí. A què ve això?

—Res; que «alguna vez tenían que ganar los moros».

—Vagi al botavan, «demagogo»!

TANU

tibas

*Els facciosos diuen que tenen un front extens.
—Ca, no ho cregui. Si no tenen dos dits de front!*

EXPOSICIO DE CARTELLS ANTIFEIXISTES *organitzada pel* SINDICAT DE DIBUIXANTS PROFESSIONALS U.G.T.

CARTELL D'ALLOZA

El Sindicat de Dibuixants Professionals ha organitzat una interessantíssima exposició de cartells antifeixistes. És aquesta iniciativa una de les moltes que integren el pla de propaganda revolucionària que l'esmentada organització té en projecte. La gran difusió dels cartells dels nostres artistes, els suggestius decorats sobre els vagons del tren, les seves edicions, la seva tasca en la premsa, no són altra cosa que els inicis del gran pla d'agitació i propaganda que el Sindicat vol dur a terme.

En aquesta Exposició, que ha merescut elogis unànimes de tots els qui l'han visitada, no hi han pogut concórrer destacats valors de l'art del cartell. Rafael Tona i Germà Viader s'han vist privats d'aportar la seva col·laboració a causa de la feixuga tasca organitzadora que estan realitzant. Fontserè, també contra el seu desig, s'ha vist impossibilitat de concórrer-hi. Martí Bas, si hi ha portat tres cartells ha estat gràcies al miracle de la seva gran capacitat de treball, que li per-

met esmerçar-hi vint-i-tres hores al dia. I Alloza, per no mancar-hi ha hagut d'escamotejar mitja hora de cada dia de treball.

Prop de dos-cents són els artistes que han concorregut a l'Exposició. En aquesta hi ha qualitat artística i molt encertades consignes de lluita. Dels dibuixants sindicats, hi han destacat, enmig dels nous i ja coneguts valors del cartell,

CARTELL DE CLAVÉ

Gonyi, un nou valor del Sindicat, el qual exhibeix un cartell sobri i alhora combatiu; Porta, que uneix el seu reconegut humorisme un bell sentit del color; Clavé, que hi exposa tres delicats cartells, perfectes de realització; Martí Bas, amb tres cartells irreprotxables de tècnica i reeixits d'impressió; Rosuero, que expressa en els seus cartells el somبری sentit del feixisme; Alumà, tan perfecte i pulcre com sempre; Solà i Perotes, molt correctes i ex-

CARTELL DE MARTÍ BAS

pressius; Xirinius, fàcil de dibuix i suau de color; Alloza, amb dos cartells en els quals expressa el simbolisme del treball en la lluita contra el feixisme. Hi ha també magnífiques aportacions de Ruiz, Arteché,

CARTELL DE ROSUERO

Morell, Vallmitjana i un cartell, prodigi de tècnica, de Subirats. També destaquen obres dels companys de S. A. P. E. C. i de la C. N. T.

ONA CURTA

Els feixistes, malgrat tot, van fent. Amagats, camuflats, dissimulats, continuen fent derrotisme, amb un cínic somriure als llavis. I fins no s'estan de dir que oeixen missa cada diumenge i que no els manquen capellans per a casar-se clandestinament.

Es possible. Però els enterraments no els fan a gust seu...

**

Quin destí més trist el dels radicals! Una vida de claudicacions per acabar afavorint un moviment feixista, i ara, els militars rebels els rebutgen i fins en alguns llocs, els afusellen.

El qui després d'això dubti de la clara visió política de Lerroux és un obcecat.

**

El ridícul Mola es refia d'aquella «quinta columna» que diu que té a Madrid.

Sospitem que a hores d'ara d'aquella columna d'emboscats i espies no se'n canta gall ni gallina.

**

Catalunya, generosa com sempre, obre els braços als refugiats que a ella s'acullen. Els infants de les terres ibèriques sotraquejades per la revolta, troben en la nostra terra uns braços amics i una llar acollidora...

Som així els «exclusivistes» catalans.

**

Tota acció al marge del Consell de la Generalitat, per part d'elements obligats a donar-li el màxim suport, és a profit del feixisme.

Caldria que això, no ho oblidés ningú...

**

A França, davant la passivitat inexplicable i suïcida del Govern, l'aspirant a dictador La Rocque va fent la seva tasca pertorbadora.

A Espanya, una passivitat semblant, quan era l'hora, ens va donar el fruit tràgic que ara recollim. ¿No hi haurà qui obri els ulls als governants de la terra veïna?

**

Gil Robles ha anunciat el seu propòsit d'anar-se'n a l'Argentina.

Ho trobem encertat. Allí, la paraula *gil* és sinònima de *tonto*.

**

Encara, en molts pobles de Catalunya els dictadors ocasionals fan

Mentre el milicià lluita al front per a la causa de la llibertat, delicades mans femenines, a la rera-guarda, confeccionen els abrigalls que han de preservar-los dels rigors de l'hivern. La dona catalana, identificada amb la causa del poble, aporta el seu valuós esforç a l'obra alliberadora.

de les seves. Encara hi ha qui, semblant el terror, llença obcecadament la llavor feixista per les nostres comarques...

Fins quan?

**

Els Museus continuen tancats al poble. Les Biblioteques, també.

En canvi, resten oberts els repugnants espectacles del barri xinès.

**

Ara, fenomen estrany, tothom és esquerrà. ¿On són aquells milers de socis de la Lliga? ¿I tota aquella multitud que votava la «candidatura d'ordre», on se'és amagada?

Malfiem-nos d'aquesta singular coincidència esquerrana.

**

Ha estat convocada de nou la Conferència del Desarmament.

Preveiem que Itàlia i Alemanya van a construir uns quants cuirassats més.

**

Els alemanys gaudien a Espanya de totes les preferències, ja que, perjudicant els naturals, es podien dedicar a totes les activitats.

Ara Alemanya ens ho ha pagat enviant avions i metralladores als rebels.

Ho tindrem present.

**

Llegim que els feixistes, per a reconèixer-se, es freguen les mans.

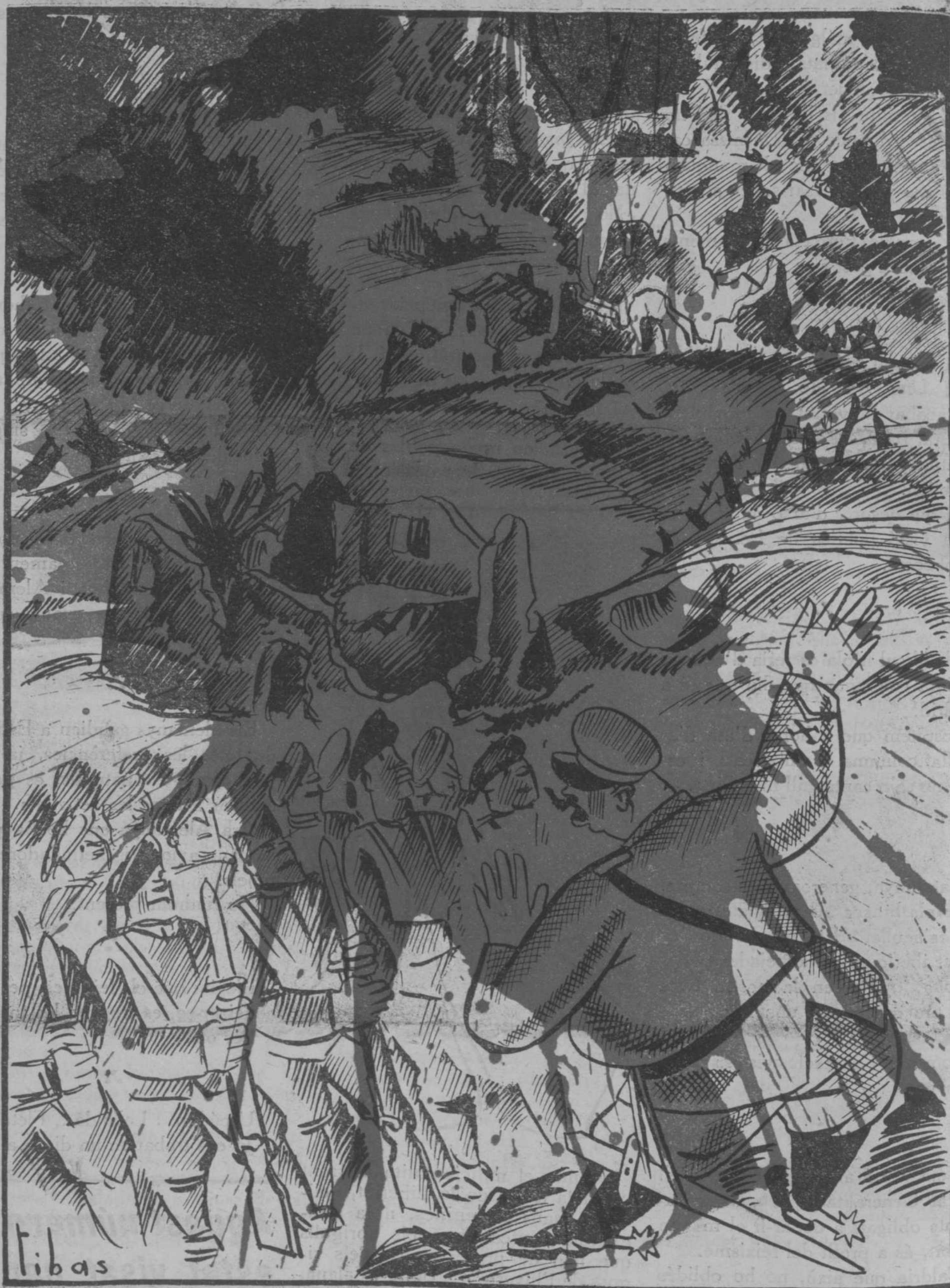
Per on?

**

Uzcúdn... Lalanda... Fleta...

Ja ens trobarem un dia o altre.

Aquest número ha estat visat per la censura

«LUCHAMOS POR LA PROSPERIDAD Y EL BIENESTAR DE ESPAÑA.»

(Paraules de Franco.)